

Motion till riksdagen 2011/12:Ju246

av **Göran Montan (M)**

Solidariskt straffansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa solidariskt straffansvar.

Motivering

Det är ett välkänt faktum att juridiska personer inte kan dömas till fängelse. Däremot kan de begå brott, men det beror snarare på företagets personal än på företaget i sig.

Om svenska företag begår brott utdöms i regel böter – om än dryga – i den mån de alls döms för brottet. Dessa böter är tänkta att drabba företagets ägare och ledning, men i praktiken är det snarare företagets kunder som drabbas genom höjda priser. Även företagets anställda kan drabbas genom de uppsäkringar som kan ske till följd av böterna eftersom de kan framtvinga besparingar.

Tyvärr är det sällan som de ansvariga i ledningen ställs till svar för sina handlingar. Därför saknas egentliga påföljder som avskräcker företagsledning från att begå brott i företagets namn och verksamhet.

I USA finns en annan lagstiftning. Där är firmatecknare och styrelse solidariskt straffansvariga för vissa typer av brott som sker oavsett uppsåt. Exakt hur och i vilken omfattning kan variera beroende på delstat, brottets omfattning och art samt omständigheterna i övrigt. Exempel på detta är redovisningsbedrägeriet, kursmanipulationerna och trolösheten mot huvudman som orsakade konkurserna i Worldcom och Enron.

Faktum kvarstår dock: Om en juridisk person begår brott, t.ex. kartellbildning, skatteffifel, bedrägeri, oaktsamhet, arbetsmiljöbrott, diskriminering, kan företagets ledning hållas juridiskt ansvarig – även om man inte deltagit aktivt i brottet. I vissa fall kan t.o.m. oaktsamhet vara brottslig.

Fel! Okänt namn på

Det ligger i allas intresse att både fysiska och juridiska personer eftersträvar laglydighet – främst genom efterlevnad av våra oskrivna lagar i form av heder och samvete. Men tydligen räcker inte det, vilket flera medialt uppmärksammade och misstänkta kartellskandaler har påvisat; Arla (2007), Skanska, NCC och Peab (2007), SSAB (2010), Volvo (2010) och Sweboat (2011) – bara för att nämna några få i närtid.

Om rättssamhället antingen saknar påföljder som avskräcker potentiella brottslingar i företagen eller om påföljderna inte drabbar de ansvariga personligen är något fel. Därför vore det lämpligt att utreda ett införande av solidariskt straffansvar för firmatecknare, styrelseledamöter och nyckelpersoner i företag som begår brott.

Stockholm den 3 oktober 2011

Göran Montan (M)